

Irodalmi Szemle.

Minerva.

Jahrbuch der gelehrten Welt Herausgegeben von K. Trübner. Sechster Jahrgang 1896—97. Strassburg 1897. (Trübner) XXIV. 1082 lap. Ára 9 márka.

A legszerencsésebb vállalatok egyike. Dr. *Kukula* Richard könyvtártiszt Klagenfurtban (utóbb Berlinben, jelenleg első könyvtárőr a prágai n. egyetemen) és Trübner Károly kiadó könyvtárús Strassburgban elhatározták volt 1890 ben, hogy a világ összes egyetemeiről szóló évkönyvet adnak ki évenként a tudósoknak egymáshoz közelebb hozatala céljából. Így jelent meg a *Minerva* első évfolyama az 1891—2. évre. A szerény terjedelmű (VIII. 359 l.) mű, noha csak 147 egyetem tanárainak névsorát, az egyetemek alapításának évét és az ifjúság létszámát közölte, élénk visszhangra talált mind az öt világrészben. Így történt, hogy a „*Jahrbuch der Universitäten der Welt*“ czimen megjelent vállalat, már a következő évben „*Jahrbuch der gelehrten Welt*“ címet vett fel, felölelte az akadémiákat, tudós társaságokat és az egyes intézetek történetére vonatkozó bec és adatokat közölt. Ez a második kötet már VIII. 827. l. terjedelmű volt és Mommsen Tivadar sikerült arcképét hozta. A folyton nagyobb tért hódító vállalat fokozatosan felkarolta a múzeumokat, könyvtárakat, szóval mindazt, a mi a tudós világot érdekli. Természetesen fokozatosan nőtt a terjedelme is. A III. kötet (1893—94.) Pasteur arcképével XVI. 861 lap; a IV. kötet (1894—95) Kelvin lord arcképével XVI. 930 lap; az V. kötet 1895—96) Schiaparelli arcképével XIX. 989 lap; végre a mostani VI. kötet (1896—97) M. J. de Goeje arcképével XXIV. 1082 lap, noha — a mi különösen kiemelendő — a történelmi adatok nem ismételtetnek, hanem azokat illetőleg a régiebb évfolyamokra történik hivatkozás. Ez ugyan a mű használatát annyiban megnehezíti, hogy a régiebb évfolyamokat szintén kéznél kell tartani, de máskép a rendkívül felszaporodó anyaggal nem bírkózhatik meg. Pedig, ha csak a két utolsó évet és a hazai intézetek adatait hasonlítjuk is össze, hány intézet hiányozhatik még mindig!

A magyar szt. korona országaiból a következő intézetek vannak felvéve: a) a budapesti, kolozsvári és zágrábi egyetemek; b) a buda-

pesti műegyetem; c) mint felsőbb szakiskolák: az eperjesi, egri, kassai, kecskeméti, nagyvárad, pécsi, pozsonyi és sárospataki jogakadémiák, a budapesti és sárospataki prot. theologiai akadémiák, a debreczeni kassai, keszthelyi, kolosmonostori, magyaróvári gazdasági tanintézetek; a budapesti állatgyógyászati intézet, a selmeczi bányászati akadémia; d) könyvtárak közül (az említett intézetekén kívül) az akadémiai és nemzeti múzeumi Budapesten és a primási Esztergomban; e) levéltárak: az országosak Budapesten és Zágrábban, megyei Beszterczén, városi Nagy-Szebenben; f) múzeumok: a nemzetiek Budapesten és Zágrábban, az erdélyi múzeum Kolozsvárt (az idén először közölve), Bruckenthal-féle Nagy-Szebenben; g) a csillagászati observatoriumok Gyulafehérvárt, Herényben, Kalocsán, Kis-Kartalon és Ó-Gyallán; h) a meteorologiai és földmágnességi, geologiai, chemiai és statisztikai intézetek Budapesten; i) a tudományos akadémiák Budapesten és Zágrábban, végre k) az állatkert Budapesten.

Bár a hazai intézetek felemlítése évről évre örvedetesen szaporodik, mégis igen sok és tekintélyes intézetet hiába keresünk. Egy pillantás felső iskoláink sorozatára, a György Aladártól könyvtárainkról 1886—87-ben kiadott érdekes műre, mindenkit meggyőzhet erről.

Hazánkat, hazánk tudományos és közműveltségi viszonyait a külfölddel megismertetni első sorban saját kötelességünk. Ne sajnálják tehát az illető intézetek főnökei a fáradságot és küldjenek be rövid ismertetést (német vagy franczia nyelven) Trübnerhez, a vállalat fáradhatatlan, buzgó szerkesztőjéhez és kiadójához. Tegyék ezt első sorban hazánk jó hírre érdekében, hogy a külföld lássa: hány felsőbb tanintézet, hány gazdag könyvtár van nálunk is, noha a régieket a török háborúk csaknem mind elpusztították.

Magát az évkönyvet pedig ajánlom mindazok figyelmébe, a kik a tudományos mozgalmak, a tudományos egyesületek és intézetek élete, a könyvtárak forgalma stéff. iránt érdeklődnek. A statisztikus, a historikus, a geografus egyaránt igen érdekes adatokat fognak találni ebben az igénytelenül fellépő könyvben. A ki az egész sorozatot egyszerre akarja megszerezni, az I—V. kötetet 34 márka helyett 22 márkáért kapja meg.

Szamosi J.

Az olasz irodalom története.

Irta: *Radó Antal*. Budapest, 1896. A magy. Tud. Akadémia kiadása. Két kötet. 8°, 515+552 l. Ára 4 frt, a Könyvkiadó-Vállalat párt. tagjainak az évi illetmény fejében.

Akadémiánkat elismerés illeti meg, hogy a Könyvkiadó-Vállalat újjászervezése óta oly sok életrevaló eredeti és nem kevesebb idegenből jelesül átültetett tudományos munkának a megjelenését lehetővé tette. Egy ily derék eredeti — s mondjuk ki eleve: hézagpótló —